

فلسفه و منطق

- ۱- گزینه «۲» - جداسازی کار خوب و زیبا از کار بد و زشت کارکرد عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال انسان است ولی انجام رفتار خوب و زیبا و انجام ندادن آن به اموری همچون تربیت و اختیار و اراده و آگاهی بستگی دارد. بررسی گزینه‌های دیگر: گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴»: تعبیرها و عبارات کتاب درسی در بحث عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال است. (لطفی) (پایه دوازدهم - عقل در فلسفه (۱) - ۱) عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال)
- ۲- گزینه «۲» - عقل به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده برای موجوداتی است که از ماده و جسم مجردند و در قید زمان و مکان نیستند، این موجودات در افعال خود به ابزار مادی هم نیاز ندارند. بررسی گزینه‌های دیگر: گزینه «۱»: اجسامی نادرست است موجوداتی هستند مجرد از ماده و جسم و فاقد ویژگی‌های جسمانی مانند زمان و مکان. گزینه «۳»: بسیاری از فلاسفه معتقدند که علاوه بر عالم طبیعت، عوالم دیگری هم وجود دارد که با حواس ظاهری نمی‌توان آن‌ها را درک کرد، یکی از این عوالم «عالم عقل» است. گزینه «۴»: عقول، حقایق اشیاء را شهود می‌کنند و به مفاهیم و استدلال مفهومی نیازی ندارند. (لطفی) (پایه دوازدهم - عقل در فلسفه (۱) - ۲) عقل به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده)
- ۳- گزینه «۳» - هراکلیتوس از حقیقتی به نام لوگوس سخن می‌گوید که هم به معنای عقل به عنوان حقیقت متعالی است و هم به معنای نطق و سخن و کلمه از نظر هراکلیتوس، اشیای عالم همان کلمات آن حقیقت برتر و بیان علم و حکمت اویند. بررسی گزینه‌های دیگر: گزینه «۱»: لوگوس هم به معنای عقل به عنوان حقیقت متعالی است و هم به معنای نطق و سخن و کلمه. گزینه‌های «۲» و «۴»: هراکلیتوس از حقیقتی به نام لوگوس سخن می‌گوید. (لطفی) (پایه دوازدهم - عقل در فلسفه (۱) - ۱) عقل در یونان باستان)
- ۴- گزینه «۲» - دکارت به همه توانایی‌های عقل در معنای دستگاه تفکر و استدلالی انسان در کنار تجربه توجه داشت ولی او دیگر به عقل به عنوان یک حقیقت برتر و متعالی در جهان و انسان عقیده‌ای نداشت و عقل را صرفاً یک دستگاه استدلال به حساب می‌آورد. بررسی گزینه‌های دیگر: گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴»: تعبیرهای کتاب درسی در بحث «عقل نزد فیلسوفان دوره جدید اروپا» است. (لطفی) (پایه دوازدهم - عقل در فلسفه (۱) - عقل نزد فیلسوفان دوره جدید اروپا)
- ۵- گزینه «۱» - در تمدن اسلامی، علوم عقلی و به خصوص فلسفه گسترش فراوان و رشد چشمگیری داشته است. بررسی گزینه‌های دیگر: گزینه «۲»: قسمت دوم گزینه نادرست است. گزینه‌های «۳» و «۴»: هر دو قسمت‌های گزینه‌ها نادرست است. (لطفی) (پایه دوازدهم - عقل در فلسفه (۲) - ۲) عقل در فلسفه (۲)
- ۶- گزینه «۳» - همان‌طور که در سایر شاخه‌های دانش می‌توان از آراء و نظریات دیگران استفاده کرد، در دانش فلسفه نیز بهره‌گیری از دستاوردهای متفکران دیگر ضروری است. بررسی گزینه‌های دیگر: گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»: تعبیرهای کتاب درسی است. (لطفی) (پایه دوازدهم - عقل در فلسفه (۲) - ۲) عقل در فلسفه (۲)
- ۷- گزینه «۲» - دومین مرحله عقل، عقل بالملکه نام دارد. در این مرحله عقل درک اولی از قضایات ضروری پیدا می‌کند مثلاً یک چیز نمی‌تواند هم باشد و هم نباشد (اجتماع و ارتفاع نقیضین محال است) بررسی گزینه‌های دیگر: گزینه‌های «۱» و «۳»: از معلومات ریاضی است نه بدیهیات و ضروریات عقلی. گزینه «۴»: نیازمند استدلال و اثبات است پس ضروری و بدیهی عقل نیست. (لطفی) (پایه دوازدهم - عقل در فلسفه (۲) - ۲) عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال)
- ۸- گزینه «۲» - مولود کعبه اگر چه لقب امام علی (ع) است ولی این‌سینا در رساله معراجیه و مقدمه آن به این لقب اشاره نکرده است. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه «۱» و «۳» و «۴»: القابی هستند که در کتاب درسی به نقل از رساله معراجیه ابن‌سینا آمده است. (لطفی) (پایه دوازدهم - عقل در فلسفه (۲) - تفکر صفحه ۶۶)
- ۹- گزینه «۳» - عموم فیلسوفان مسلمان عقیده دارند که همه‌ی راه‌های عقلی شناخت و انواع استدلال تجربی، تمثیلی و برهان عقلی محض، هر کدام در جایگاه خود روش درست برای کسب دانش به حساب می‌آیند. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه «۱» و «۲»: عموم فلاسفه مسلمان همه ابزارهای شناخت را در جای خودشان معتبر می‌دانند. گزینه «۴»: اگر چه عبارت درست است ولی پاسخ سؤال نیست. زیرا سؤال در مورد عقل‌گرایی و تجربه‌گرایی به عنوان دو مکتب نقطه مقابل هم در شناخت‌شناسی است. (لطفی) (پایه دوازدهم - عقل در فلسفه (۲) - به کار ببندیم صفحه ۶۷)
- ۱۰- گزینه «۴» - آنان که هم در صور برهانی به کمال رسیده‌اند و هم به اشراق و عرفان دست یافته‌اند اینان حکیم متألّه و بهترین دسته به حساب می‌آیند و جهان هیچ‌گاه از حکیمی که چنین باشد خالی نیست. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه «۱» و «۳»: اینان از ذوق و عرفان بهره‌ای ندارند. گزینه «۲»: اینان به طریقه برهان و فلسفه استدلالی توجهی ندارند. (لطفی) (پایه دوازدهم - دوره میانی - دسته‌بندی جویندگان معرفت صفحه ۸۵)

- ۱۱- گزینه «۳» - اشارات و تنبیهات که به طور مختصر به آن اشارات می‌گویند: آخرین کتاب ابن‌سینا است که آخرین دیدگاه‌های ابن‌سینا در حکمت را شامل می‌شود. دانشنامه‌ی علایی برای علاءالدوله کاکویه حاکم اصفهان نوشته شده و به زبان پارسی است و ابواب مختلف حکمت در آن مندرج است. نجات: شکل مختصر کتاب شفا است. بررسی گزینه‌های دیگر:
- گزینه‌های «۱» و «۲»: شفا یک دایرةالمعارف عظیم علمی و فلسفی است. که قسمت الهیات آن دربردارنده فلسفه ابن‌سینا و کامل‌ترین مرجع حکمت مشائی است.
- گزینه «۴»: قانون: از معروف‌ترین آثار ابن‌سینا و نوعی فرهنگ‌نامه پزشکی است. (لطفی) (پایه دوازدهم - دوره میانی - تألیفات)
- ۱۲- گزینه «۳» - به نظر ابن‌سینا طبیعت هر شیء (ذات هر شیء) آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد به شرط اینکه مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: از نظر ابن‌سینا طبیعت مرتبه‌ای از هستی است نه مساوی با هستی
- گزینه «۲»: از نظر ابن‌سینا، تامل در رابطه طبیعت با ماوراء طبیعت و خدا در کنار تحقیق در روابط میان پدیده‌ها، دانشمند و محقق را از ظاهر پدیده‌ها عبور می‌دهد و به باطن آن‌ها می‌رساند و این علم است که دانشمند را به خشوع و خشیت در برابر حق و می‌دارد.
- گزینه «۴»: آنچه ظاهراً شر و بدی به نظر می‌رسد همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می‌کنند. (لطفی) (پایه دوازدهم - دوره میانی - طبیعت‌شناسی ابن‌سینا)
- ۱۳- گزینه «۲» - از نظر شیخ شهاب‌الدین سهروردی ملقب به شیخ اشراق تفاوت موجودات در شدت و ضعف نورانیت آن‌ها است و از نظر ابن‌سینا اجزای این عالم (موجودات این عالم) هر کدام طبع و ذات خاصی دارند که منشاء و مبدأ حرکات و تحولات آن شیء است. (لطفی) (پایه دوازدهم - دوره میانی - ترکیب طبیعت‌شناسی ابن‌سینا و اشراق نور)
- ۱۴- گزینه «۱» - جغرافیای عرفانی شیخ اشراق:
- مشرق: نور محض، جهان فرشتگان مقرب، عالم مجرد از ماده، غیرقابل مشاهده برای موجودات خاکی.
- مغرب کامل: جهان تاریکی، عالم ماده و طبیعت مادی، بی‌بهره‌گی از نور.
- مغرب وسطی: میانه مشرق محض و مغرب کامل، عالم افلاک و ستارگان مرئی - آمیختگی نور و ظلمت. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲»: قسمت دوم گزینه نادرست است.
- گزینه‌های «۳» و «۴»: عالم ماده و طبیعت مادی مغرب کامل است که جهان تاریکی است. (لطفی) (پایه دوازدهم - دوره میانی - اشراق نور)
- ۱۵- گزینه «۱» - مغایرت وجود با ماهیت در ذهن از اصول و مبانی حکمت مشاء فارابی و ابن‌سینا است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲» و «۳» و «۴»: اصول و مبانی حکمت متعالیه ملاصدرا عبارتند از: ۱- اصالت وجود در مقابل اصالت ماهیت ۲- وحدت حقیقت وجود در مقابل اشتراک لفظی وجود ۳- مراتب داشتن وجود یا نظریه تشکیک وجود یا حقیقت مشکک (ذو مراتب) یا وحدت در عین کثرت و کثرت در عین وحدت ۴- نظریه امکان فقری یا فقر وجودی در مقابل امکان ماهوی یا ذاتی ۵- نظریه حرکت جوهری در مقابل حرکت عرضی. (لطفی) (پایه دوازدهم - دوران متاخر - اصول اولیه حکمت متعالیه - صفحه ۹۲)
- ۱۶- گزینه «۲» - اصالت در بحث اصالت وجود یا ماهیت به معنای واقعی و اصیل بودن است در مقابل اعتباری بودن که به معنای ذهنی و غیر واقعی بودن است در میان فلاسفه مسلمان، میرداماد اصالت ماهیتی و شاگرد او ملاصدرا اصالت وجودی است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱» و «۴»: اصالت به معنای واقعی و غیر ذهنی بودن است.
- گزینه «۳»: ترتیب قسمت دوم گزینه رعایت نشده است، ملاصدرا اصالت وجودی و میرداماد اصالت ماهیتی است. (لطفی) (پایه دوازدهم - دوران متاخر - اصالت وجود - صفحه ۹۲)
- ۱۷- گزینه «۱» - عارفان از دیرباز معتقد بودند که هستی یکی است و یک حقیقت است و کثرت‌های جهان، اصالت ندارند. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲»: یکی هست و هیچ چیز نیست جز او عبارت مشهور در عرفان است.
- گزینه «۳»: مفهوم وجود مشترک میان اشیاء است و مفهوم ماهیت است که در هر شیئی با شی دیگر متفاوت است.
- گزینه «۴»: هر گاه اصالت با وجود باشد نه با ماهیت. (لطفی) (پایه دوازدهم - دوران متاخر - وحدت حقیقت وجود صفحه ۹۶)
- ۱۸- گزینه «۴» - ملاصدرا در اصل و نظریه مراتب داشتن وجود یا تشکیک وجود به تبیین دقیق تعدد و کثرت در عالم پرداخته است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱» و «۳»: این اصل بیانگر اشتراک معنوی همه موجودات در وجود است و وحدت داشتن موجودات در مفهوم وجود.
- گزینه «۲»: قسمت دوم گزینه درست است در حالی که صورت سوال گفته است کدام درست نیست؟ (لطفی) (پایه دوازدهم - دوران متاخر - مراتب داشتن وجود - صفحه ۹۵)

- ۱۹- گزینه «۳» - بیت شعر مذکور در صورت سؤال اشاره به نظریه مراتب داشتن وجود در حکمت متعالیه ملاصدرا دارد که به آن نظریه تشکیک وجود یا ذومراتبی بودن وجود نیز می‌گویند و بیانگر وحدت در عین کثرت و کثرت در عین وحدت موجودات است. بررسی گزینه‌های دیگر: گزینه «۱»: بیانگر عقیده طرفداران اصالت ماهیت است مانند میرداماد، این بحث به مساله اصالت وجود یا ماهیت؟ مربوط می‌شود. گزینه «۲»: بیانگر عقیده طرفداران اصالت وجود است مانند ملاصدرا شاگرد میرداماد و بنیان‌گذار حکمت متعالیه که فلسفه خودش را بر همین اصل اصالت وجود بنا نموده است.
- گزینه «۴»: بیانگر نظریه وحدت حقیقت وجود در حکمت متعالیه ملاصدرا است که بیان می‌کند که هستی یک حقیقت و یک واحد حقیقی بیش نیست. (لطفی) (پایه دوازدهم - دوران متاخر - مراتب داشتن وجود)
- ۲۰- گزینه «۲» - به خصوص در دوره اول حاکمیت مسیحیت در اروپا یعنی حدود قرن سوم تا نهم میلادی بزرگان کلیسا دخالت و چون و چرا کردن عقل را عامل تضعیف ایمان می‌دانستند. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱» و «۳» و «۴»: تعبیرهای کتاب درسی در بحث عقل نزد فیلسوفان دوره جدید اروپا است. (لطفی) (پایه دوازدهم - عقل در فلسفه (۱) - عقل نزد فیلسوفان دوره جدید اروپا - صفحه ۵۷)